

Et folks „skæbne“

DER NÜRNBERGER PROZESS (Nürnberg Processen). Prod.: Continent-Film 1959. Manus.: Felix v. Podmanitzky, Manfred Köbler og Hans R. Beierlein. Instr.: Felix v. Podmanitzky. Musik: Rudolf Perak.

NUIT ET BROUILLARD. Prod.: Argos Films – Como Films, 1955. Manus.: Jean Cayrol og Chris Marker. Instr.: Alain Resnais. Ass.: André Heinrich. Foto: Ghislain Cloquet. Musik: Hanns Eisler. Kommentar: Jean Cayrol. 32 min.

Den israelske ministerpræsident erklærede for nylig, at hele det tyske folk bar skylden for nazisternes misgerninger: „Det var ikke en enkelt persons værk, det skete med hele folkets bifald.“

Filmen om den store proces mod de 21 nazister i Nürnberg siger i hovedtrækkene noget andet. Alene den indledende præsentation af de anklagede giver det indtryk, at her har vi resterne af roden til ondet. Der skal ikke blot statueres 21 eksempler – der skal virkelig ryddes ud, så resterne af folket kan stå rent og hvidt i de kommende politiske aftaler. Det præciseres i anklagepunkterne, at de 21 er ansvarlige for sammensværgelse mod freden, anstiftelse af angrebskrig, krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden. De anklagede nægter sig skyldige, forsvarer sig, og deres forsvar bliver pillet fra hinanden gennem dokumenter, vidner,

film og – et mareridt af selvmodsigelser. Så bliver de fleste hængt, resten får fængselsstraffe, og vi kan forlade biografene, rystede over billedernes gru, men lettede over det godes sejr. Den historiske korrekte dokumentarfilm har leveret sit bidrag til den almindelige historieforskning. Glemt er arbejderne, der omfavner Göring, glemte er mødrene, der rækker deres små børn op til Hitler, glemte er børnehavenelærerinderne, der lærer de 3-årige at strække højre arm rigtig fint, og glemte er den unge værnemagtofficer, der fra sin plads blandt tilhørerne smiler og nikkende bifalder den sindssyge nazidommer Roland Freislers hysteriske overfald på de anklagede i processen efter attentatet på Hitler den 20. juli 1944. Glemt som typer, glemte som „medier“ – en forpasset chance for at ryste tilskuerens tro på retfærdigheden af sin snævre harme over de 21's umenneskelige optræden!

Alain Resnais' dokumentarfilm om koncentrationslejrene, „Nuit et Brouillard“ (efter det tyske *Nacht und Nebel*) har været i Danmark til gennemsyn, og man havde, især på grund af „Nürnberg Processen“, undt den en offentlig fremvisning.

Poeterne er ofte bedre historieskrivere end dokument-historikerne. Det manifesterer sig tydeligt i en sammenligning mellem „Nuit et Brouillard“ og „Nürnberg Processen“, og det endda til trods for, at Resnais har valgt det vanskeligste emne: En farvefilmreportage fra Auschwitz, Birkenau o. s. v., som de henligger i dag, med ruiner af krematorier, gaskamre, latriner og nøgne skorstenspiber stikkende op

L A T E R N A M A G I C A I V

På dette stik sidder magikeren på en tønne med ryggen mod os.

Clemens er med andre ord vendt tilbage til kompositionen med den rygvendte magiker, som fandtes i de to første stik, dog med den modifikation, at magikeren for at efterkomme det ønske, der blev udtrykt i stik nr. 3, har fået noget at sidde på.

Også denne gang har Clemens af kompositoriske grunde undladt at give os hele det runde billede; her er det den øverste del af cirklen, der er skåret af.

På billedet ser man til venstre Merkur med klapp for det højre øje og med forbundne arme og ben slæbe sig frem på krykker.

Ved siden af ham ligger Vulkan og sover med hovedet på sin ambolt, og ned fra himlen styrter Ikaros med afsvedne vinger.

Stykket skal opfattes som en satire over handelens og industriens forfald og mangel på højere interesser.

(M. E.)